

Mina ja maailm

Maret Oinas

Mina ja maailm

Maret Oinas

Maret Oinase elulooraamatu
näidis

Kes ma olen?

Kallid sõbrad! Kindlasti on paljud teist minu kui kohaliku kuulsusega tuttavad. Olen elanud meie linnakeses terve oma elu ja olen kursis iga kuulujutu, kakluse ja kohtuasjaga, mis siin aset leiab. Olen otsustanud koondada oma mälestused siia elulooraamatusse.

Loodetavasti naudite lugemist!

Teie
Maret

XXXVIII peatükk

TÜLI

Peatükk, kus kirjeldan kuulsat 2022. aasta Mari Kadaka ja Taavi Maasika kohtuprotsessi, kuhu kuidagi ka ise sattusin.

See tüli juhtus niisiis ühel kenal juulikuu pühapäevahommikul õdusas, kenas äärelinnas. Kohas, kus igäihel on eramaja, valduste vahele ei panda aedu ning lapsed ja koerad mänglevad rõõmsalt koos üle terve naabruskonna. Imelikul kombel saavad kõik naabrid, ka verivihavaenlased, viisakuse abil läbi. Mina ise muidugi ei tahaks sellises ümbruses elada, liiga palju näkku kleebitud naeratusi ja trimmitud murulappe, kuid mida parata? Siin asub minu vanematekodu! Murust rääkides, ma arvan, et las igäüks niidab kuidas tahab, las ise pärast nuputab, kuidas seda päikese käes mitte põletada. See juhtub minu naabritest Kaskede perekonnal üsna tihti!

Kuid kuhu me jääme? Tundub et Mari ja Taavi juurde, kelle tüli puhkes just muruniitmise pärast. Mari ja Taavi. Nii tavalised eesti nimed, et kohe ei usuks, et kaks juhtuvad nii tihedalt seotud olema. Tänapäeval kutsutakse tüdrukuid ikkagi Mariadeks, Mari jääb Tammsaare aega. Ja Taavi? Mis nimi see on? See kõlbab lambakoerale nimeks, mitte poisile, mehest rääkimata! Üleüldse on nimede ajalugu väga huvitav, kui mõelda näiteks, kui palju on Katariina-taolisi nimesid. Kati, Katrin, Kadri, Katariina, Ekaterina, Katriin ... vahest mõtlen, et oleks võinud maalimise asemel semiootikaga tegeleda. Eks oleks ju tore?

Õigus, ma pidin ju tülist rääkima... Olin parasjagu ühe oma tuttava juures selles samas neetud ideaalses kohas ja kuulsin nii skandaalist kui ka kohtuprotsessist. See sai alguse sellest, et Marile kui tuntud "roheli-sele" ja veganile läks korda naabri välu korrastamine bensinmuruniidukiga. Probleem kusjuures ei olnud vist isegi müras, vaid selles, et see

oli keskkonnaaenulik tegevus. Näete, kui imelikud inimesed vahest on? See on nagu koeraheidete korjamine plastikkottidesse selle nimel, et mingid pisikud keskkonda ei satuks. Nagu poleks plastik ise keskkonnareostaja ja nagu poleks esmaseks probleemiks heite sisse astumine!

Taavi muidugi polnud ise Marist kuigi parem. Niitis muru ära, tassis grilli õue ja siis läks Mari puu juurde oksa raiuma. Miks, ma enam ise ei mäleta, aga vist oli nii, et õunapuuokste suits pidavat kuidagi maitsvaks tegema või midagi. Üks minu vana grillisõber, rahu tema põrmule, valdas seda kunsti kõige paremini ja tal oli alati sada nippi, kuidas parimat liha teha. Tema oskas seda marineerida, praadida, grillida, keeta, ahjus küpsetada. Aga kunagi ei laskunud nii madalale, et oma liha nimel minna naabri puud kahjustama! No kujutage ette, teil on aias ilus õunapuu, sügiseti annab õunu, kevadeti õitseb kui pilv ja siis mingi mats tuleb seda raiuma. Ennekuulmatu!

Igastahes läks Taavi korraks majja (vist mingit porgandisalatit tooma) ja siis viskas maruvihane Mari Taavi grillile pool ämbritäit vett. Kui ma sellest kuulsin, ei suutnud ma seda uskuda! Grill läks katki, liha raisku, Taavi pistis karjuma, Mari kiljuma. No kui okste raiumise puhul saab puu uued kasvatada, siis grill... Maksab sadu eurosid, pealegi oli kingitus ka sellelt Karlilt... See on ju vandaalitsemine! Nagu auto kriimustamine võtmeservaga, nagu akna kiviga katki löömine, nagu maja seinte sodimine! Mina ise olen oma maja ette kaamera paigutanud, et jumala eest keegi ringi ei kondaks! Aga pöörad korraks selja ja kohe rikub hull naaber kalli asja ära, siis ei aita enam midagi, tegu on ju tehtud! Ma mäletan veel kooliaastatest, kuidas üks mu sõber ajas juhuslikult klassis termosetäie teed ümber *täpselt minu konspektidele*, ja kuigi ta pärast vabandas, ma ei suutnud andestada! Enne kui arugi said, olid kolmest vihikust ja minu matemaatikaõpikust saanud läbimärjad nartsud. Sellest hetkest me enam sõbrad ei olnud. Sellest samast sõbrast kirjutasin ma muide ka viiendas peatükis, seega kes ei lugenud, siis nüüd on selleks viimane aeg!

Nüüd Mari ja Taavi juurde... Võib öelda, et siin põrkusid kaks oinast (ma olen väga vaimukas, kas pole?) kokku. Algas kõik karjumisega, siis läks isiklikuks. Meenutati kõiki pisiasju, mis viimase viie aasta jooksul juhtusid, vanemaid, vanavanemaid ja nende ametikohti, poliitilisi vaateid, abikaasasid, koduloomi, sissetulekut, riietumisstiili, telekanaleid, automarke, muruniitmistehnikaid, lihasöömiskombeid... ja siis kõlas

sõna “vegan”. Kõik jäi vait, oli kuulda ainult Mari põngerja nuttu. Siis pistis Mari nutma. Vanadel aegadel oleks Mari abikaasa ta selle eest duellile kutsunud, vat mis. Taavi sülitas ja taandus koju, ainult pomises, et kutsub naise kohe kohtusse. Ei mäleta, kas Mari pärast karjus talle midagi järele või mitte, aga igastahes kohtusid nad taas maakohtus.

Kohtunik oli selline väike vilgas vanamees, ma räägin. Nägi välja nagu jõuluvana poolvend. Selline suure habemega. Peale teda olid kohtusaalis kohal Mari koos terve oma perekonnaga, isegi põngerjas oli kaasa võetud. Tema advokaat oli selline kahtlane, kikilipsuga keskealine mehike. Taavi oli kohal üksi ja tema advokaat eriti paremat muljet ka mulle ei jätnud; oli ka selline lühikest kasvu ümarapoolne tegelane.

See Taavi advokaat hakkas siis seletama midagi põhiseaduse 32. paragrahvist, kuidas bla-bla, igäühe omand on puutumatu ja seda võib omaniku nõusolekuta võõrandada ainult üldistes huvides ja siis peab veel ka hüvitist maksma! Selle peale pistis Mari kisama, et tema tegutsebki üldistes huvides, kuna sõda tuleb ja Taavi kahjustas Eesti energiajulgeolekut. Nimetas Taavit veel jumal-teab-kelleks ja rääkis, kuidas tegu on praktiliselt riigireeturiga! Täiesti hullumeelne värk, ma ütlen teile. Siis teatas kohtunik, et kohtusaalis tuleb tasa olla ja Mari advokaat, see kahtlane sell, käskis tal maha istuda. Nojah, siis läks jutujärg Taavi advokaadi kätte tagasi. See väike mehike hakkas siis seletama, kuidas igäühel on 32. paragrahvi järgi õigus pöörduda kohtusse ning vara ära võtmist vaidlustada. Siis midagi veel sellest, kuidas 25. paragrahvi järgi on igäühel õigus talle ükskõik kelle poolt tekitatud moraalse ja materiaalse kahju hüvitamisele.

Ai, kuidas Taavi nägu selle peale särama löi. Täiesti seitsmendas taevas, ma räägin teile, tiivad veel puudusid. Tegi seal oma väikest võidutantsu. Eriti, kui tema advokaat ütles, et mehel peaks olema õigus grilli ja grillitud liha maksumuse hüvitamiseks. Mulle tundus, et kohtuniku härra oli selleks hetkeks täitsa omadega läbi, aga siis andis ta sõna Mari advokaadile. See härrasmees tõusis siis püsti ja hakkas oma kikilipsu siluma (seda osa mäletan ma iseäranis värvikalt).

“Teie kõrgeausus,” lausus see kikilipsutaja, minu meelest kõlas see tema pöördumine liiga suursuguselt. Aga, eh, mida mina ka sellisest asjust tean.

“Minu klient, olgugi, et läbi liigselt suure erutuse, tunneb lihtsalt muret keskkonna pärast. Ma eeldan, et kõik saalisolijad on tuttavad 53.

paragrahviga? *Igäüks on kohustatud säästma elu- ja looduskeskkonda ning hüvitama kahju, mis ta on keskkonnale tekitanud...* Vaadake, ausatud kuulajad, minu klient nägi hirmsat ebaõiglust. Täiesti hirmsat. Härra Taavi Maasikas võttis vastu täiesti teadliku otsuse selle keskkonnakahjuliku grilli tööle panna!”

“Vastulause!” Taavi advokaadikene hüppas kohe püsti, minu meelest küll tsipa liiga erksalt, ja pareeris väidetega eraomandi puutumatuses ja kliendi grilli seaduslikkusest. Oijah, see kogu asi läks minu jaoks siin juba liiga keeruliseks, ma ausalt öeldes polnd väga maganud ka, üks minu tuttav arst kunagi ütles, et tuleb ikka öösiti vähemalt kümme tundi magada. Vahepeal käis saalis mingi mõmin ka, aga sellele ma väga tähelepanu ei pööranud. Aeh, hommikusöök oli ka vist söömata jäänud. Korraga äratas mind üles Mari karjumine.

“Sa isegi ei maksnud selle grilli eest! See igavene Karl, või mis iganes ta nimi on, kinkis selle sulle!”

“See oli minu kuradima grill,” hüüdis Taavi talle vastu, “polnud sinu asi otsustada, mis sellest saab.”

“Vaikust kohtusaalis!” hüüdis kohtunik. Oeh, nii kiiresti see draama lõppeski, just läks huvitavaks.

“Kostja advokaat, mida teil öelda on?”

“Vastaspool, räägite nii kangesti sellest, kuidas omandit võib omaniku nõusolekuta võõrandada ainult seaduses sätestatud korras! Ometi varastas teie klient minu kliendi hoole ja armastusega kasvatatud õunapuult oksti. See õunapuu oli perekondlik reliikvia! 32. ja 25. paragrahvi järgi on hoopis minu kliendil õigus hüvitisele!”

“Vastulause!” hüüdis Taavi, “see puu polnd mingi perekondlik reliikvia!”

“Palun teid, olge tasa,” koputas Taavi advokaat talle õlale. Teate, ma olen selliseid mehikesi varem ka kohanud. Täitsa lahe, et ta seekord käskis vait olla. Kohtunik vist käskis Mari mehikesel edasi rääkida, pole väga enam kindel.

“Me pole rääkinud veel peamisest oinast ruumis! Taavi vastutustundetud käitumine kahjustas Mari aud ja head nime nimetades teda veganiks, mida nägi pealt ka Mari kolmeaastane poeg. Põhiseaduse 17. paragrahv ütleb, et kellegi au ega head nime ei tohi teotada. Me kõik tunneme 12. paragrahvi: *Kedagi ei tohi diskrimineerida rahvuse, rassi...*” väga enam siin ise ei mäleta mille alusel, mingi tähtis jutt igal

juhul. Eriti rõhutas kivilipsutaja diskrimineerimist ühiskonnakihtide vahel, mida Taavi olevat meelega teinud.

“Põhiseaduse paragrahvid 26 ja 27 ütlevad, et perekond rahva püsimise ja kasvamise ning ühiskonna alusena on riigi kaitse all ning seadus sätestab vanemate ja laste kaitse. Austatud kohus, hetkel pole siin tegu lihtsalt vaidlusega, mis puudutab head nime ja eraomandit. Siin on ohtu seatud Mari 3-aastane poeg,” jätkas Mari advokaat.

Mari asetas teatraalselt käe südamele.

Põngerja turvalisusest ei teinud Taavi advokaat väljagi, kaitstes meest 45. paragrahviga sõnavabadusest. Ausalt, ma hakkas kogu sellest värgist juba ära väsima. Keegi ei öelnud, et see elulooraamatu kirjutamine nii raske on. Aieh, mul ju oma lapsepõlvest veel täitsa kirjutamata. Sellest kuulsast peedisupi skandaalist näiteks...

Igal juhul, siis hakkas tähtsat juttu ajama Mari advokaat: “Seda õigust võib seadus piirata avaliku korra, kõlbluse, teiste inimeste õiguste ja vabaduste, tervise, au ning hea nime kaitseks!”

“Vait!” hüüdis Mari, “kuulsid, Taavi! Mul on õigus!”

Lõppes see jama siis nii, et kohtunikuhärra kannatus katkes. “VAIKUS KOHTUSAALIS” kõlas nii valjult, et lausa aknad klirisesid. Ma muidugi olin juba üsna uimane, kuid võin oma ema, rahu tema põrmule, nimel vanduda, et nii see oli. Härra teavitas kõiki, et oli mõlema osapoole ära kuulunud ja nüüd peavad kõik kohtusaalist lahkuma, kuna otsuse väljastab ta meili teel alles kuu aja pärast. Kujutate ette? Kuu aega! Kuid mina olen oma elus palju näinud, oskasin oodata - sellise skandaali lõppu on hädavajalik igal endast lugupidaval daamil teada!

Olgu, kuidas on, aga ühe kuu pärast kogunes meie pundikene koos oma advokaatidega Stella kohvikusse kohtuotsusega tutvuma. Mind küll polnud kutsutud, aga tulin ikka kohale. Võtsin kaasa ka märkmiku, et kõik sõna-sõnalt kirja panna, kuna siis tulin juba mõttele elulugu kirjutada.

Mari advokaat siis hakkas otsust lugema: “Vastavalt põhiseaduse 32. paragrahvile, nagu tõi välja kostja advokaat, on eraomand puutumatu ja võrdselt kaitstud. Omandit võib omaniku nõusolekuta võõrandada ainult seaduses sätestatud juhtudel ja korras üldistes huvides õiglase ja kohese hüvituse eest. Kostja grilli lõhkumine polnud kohtu hinnangul üldistes huvides. 25. paragrahvi järgi on igaühel õigus talle ükskõik kelle

poolt õigusvastaselt tekitatud moraalse ja materiaalse kahju hüvitamisele. Seega määrab kohus, et kostja peab hagejale tasuma grilli maksumuse summas 499,99 €.

Mari lai naeratus vajus selle peale ära, laps hakkas vist ka nutma.

“Sa igavene ... (seda sõna ma paraku tsenseerin), sa oled kohtuniku ka ära ostnud!”

“See läheb edasi,” ütles Mari advokaat: “Edaspidiste konfliktide ennetamiseks ja hageja eraomandi (õunapuu) kahju hüvitamiseks on kostja kohustatud ehitama 1,5 meetri pikkuse aia.”

“Ahhaaa!” kuulutas Mari, “õigus on olemas!”

“Kohus otsustab, et kostja head nime ei rikutud ning kellegi au ega head nime ei teotatud, kuna informatsioon oli faktiliselt õige. Samuti ei õhutanud hageja vihkamist, vägivalda ja diskrimineerimist ühiskonnakihtide vahel nagu tõi välja vastaspoole advokaat.”

Nii need meie kaks tegelast kohvikust lahkusidki. Mõlemad sellises keskmises meeolus, ei mina tea, mis neist edasi sai. Mina aga jäin kohale ja nautisin imelisi tuuletaskuid, mida Mari advokaat oli kõigile kamba peale ostnud. Korrastasin märkmeid ja veendusin, et kindlasti tuleb sellest üks väga hea jutt kokku!

Nii lõppeski meie linnakese kuulsaim tüli. Loodan, et ka teie, lugejad, olete sellest löbu saanud. Järgmises peatükis kirjutan juba sama kuulsast peedisupi skandaalist!

**Raamatu ostmiseks kirjuta
meiliaadressil
maret39oinas@gmail.com!**